

Mühendislik Hizmetlerinin Geriletilmesi Yeni Bir Faciaya Yol Açtı... Kaza Değil, Yapısal Zafiyet, Mühendissiz Olmaz !

Tekirdağ Muratlı-Balabanlı bölgesinde 8 Temmuz 2018 tarihinde yaşanan tren kazasında 24 yurttaş hayatını kaybederken, 338 yolcu yaralandı. Konuya ilişkin TMMOB ve ilgili Odalardan yapılan açıklamalarda, mühendislik ve kontrol hizmetlerinin ihmal edildiği vurgulanırken, Birleşik Taşımacılık Sendikası ise personel eksikliği ve liyakat gözetilmeden yapılan siyasi kadrolaşmaya dikkat çekti.

Konuya ilişkin 9 Temmuz 2018 tarihinde açıklama yapan İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu, kazanın dere yatağının üzerindeki menfez ile demiryolu hattı arasındaki dolgu zemininin boşalması nedeniyle oluştuğunu açıkladı. Açıklamada kaza-ya ilişkin şu bilgilere yer verildi:

“Tekirdağ’da meydana gelen olayda trenin lokomotif ve ilk vagonunun menfez üzerinden geçerken oluşturduğu dinamik etkiler, rayların altında bulunan zemini gevşetmiş, bu durumun da rayların aşırı derecede çökmesine neden olduğu anlaşılmıştır. Diğer vagonların geçişi devam ederken dolgu zemin rayların altından tamamen kaymış, rayların daha çok çökmesiyle vagonlar raydan çıkmış ve devrilmiştir. Menfezin üst kısmı ile rayların arasında bulunan zeminin, son günlerde meydana gelen yağışlar nedeniyle gevşemiş olduğu kuvvetle muhtemeldir. Böylece, bu kesimdeki zeminin taşıma gücü zayıflamış, trenin geçişi sırasında maruz kaldığı dinamik etkilerle göçmüştür. Zemindeki bu zayıflamanın aniden ortaya çıkmadığı, yağışların ve diğer olumsuz etmenlerin birikimli etkisi ile ortaya çıkmış olduğu anlaşılmaktadır. Bu olay, demir-

yolu hatlarının muayene ve bakımının düzenli şekilde yapılmasının önemini bir kez daha göstermiştir.”

Hattın kazaya yol açan bölümünde “balast yutulması” olarak adlandırılan balast ve alt balast tabakalarının yetersizliği nedeniyle zemin içinde kaybolduğu görüldüğünün belirtildiği açıklamada, “Demiryolu hattı yapılırken göçme, çökme ve tabaka kayması ve boşalması ile ilgili bilgiler dikkate alınmamıştır. Ayrıca yağın yağmurlar dikkate alınarak gerekli olan bakım ve kontrollerin yapılmadığı, bu kazanın sadece en son yağın yağmurlara bağlanmaması gerektiğinin bilinmesini de istiyoruz.”

“Mühendislik İhmal Edilemez”

Makina Mühendisleri Odası’ndan (MMO) Yönetim Kurulu Başkanı Yunus Yener imzasıyla yapılan açıklamada ise kaza yerinde MMO heyetine inceleme izni verilmediği vurgulanarak, görünür verilerden hareketle bazı tespitler yapabildikleri belirtildi. Traverszemin bağlantısı tekniğine uygun yapılmadığı ve hayati önemi olan bir imalatta mühendislik kurallarının göz ardı edildiğine vurgu yapılan açıklamada, şöyle denildi:

“Bilim, fen ve mühendislik açısından birçok yanlış içermektedir. Bu durumdaki bir hattın altyapı, yenileme-

bakım-onarım çalışmalarının uzman kadro tarafından teknik gerekliliklere uygun ve daimi olarak yapılması gerekir. Demiryollarında günlük kontrol yapan yol bekçileri uygulamasının yerine başka bir denetim ve gözetim sistemi kurulmadan beş yıl önce kaldırılmış olması da bu kapsamdaki bir başka ihmal ve yanlış işaret etmektedir.”

“Bakım Nisan ayında yapıldı, nedeni yağışlar” şeklindeki ifadelerin altyapı mühendisliğinin ve uzman denetiminin önemini kavranmadığını gösterdiğine vurgu yapılan açıklamada, demiryolu hizmetlerinin serbestleştirilmesi ve özelleştirilmesine ilişkin politikaların yüksek hızlı tren hatları dışındaki hatların bakımsızlığa terk edilmesine neden olduğuna işaret edildi. Demiryolu yönetiminin kamusal hizmet perspektifiyle yapılması gerektiğine yer verilen açıklamada, “TCDD’nin personel açığı siyasi değil mesleki ve teknik ölçütler içinde giderilmeli, mühendisliğe ve ehil kadroya önem verilmeli, hizmet dışı bırakılan bakım-tamir atölyeleri ve bütün tesisler yeniden işlevli kılınmalıdır” denildi. Açıklamada ulaşım güvenliğini etkileyen hatların en kısa zamanda onarılması ve sinyalizasyon gereksinimlerinin acilen giderilmesi çağrısı yapıldı.

“Bakım ve Kontrol Zafiyeti”

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) Yönetim Kurulu tarafından aynı gün gerçekleştirilen açıklamada ise kaza yerinde inceleme yapan EMO heyetin, menfezlerin göllenen suyu boşaltma işlevini yerine getiremediğini tespit ettiği belirtildi.

Koruyucu işletme ve düzenli bakım olmaması durumunda doğal olayların büyük felaketlere dönüştüğüne vurgu yapılan açıklamada, kontrol zafiyetine dikkat çekildi. Hattın 150 yıllık olduğuna değinilen açıklamada, “EMO heyetinin aldığı bilgiye göre hat bekçileri aracılığıyla günlük olarak yapılan kontrolün elektronik vagon aracılığıyla elektronik olarak yapılması yöntemine geçilmiştir. Burada sorun elektronik olarak yapılan denetim değil, bu denetimin haftada 2 gün ile sınırlandırılmış olmasıdır” denildi. Her gün kullanılan hattın, her gün kontrol edilmesi gerektiğine işaret edilen açıklamada, elektronik kontrollerin yapılamadığı günler için hat bekçilerinin görevlerini sürdürmesi gerektiği vurgulandı.

TCDD'nin 2016 yılı istatistiklerine göre demiryolu hatlarının yüzde 80'inin 50 yaş ve üzerinde olduğuna yer verilen açıklamada, 5434 adet köprü ve menfezin ise 101 yaşın üzerinde olduğu vurgulanarak, “Kurallar işletildiğinde ve düzenli bakım-kontrol sağlandığında dünyanın en güvenli taşımacılık sistemi olan demiryollarına ülkemizde gereken önemin verilmesini, eski hatların bakım ve onarımlarının yapılmasını, kontrollerin düzenli hale getirilmesini talep ediyoruz” denildi.

“Teknik Gerekliliklerden Tasarruf Edilemez”

TMMOB'dan Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz imzasıyla yapılan açıklamada ise son dönemde kaza bölgesinde yaşanan yağışların

olağanüstü olmadığı vurgulanarak, “Çorlu Meteoroloji İstasyonunun yağış tekerrür analizlerine göre bölgede meydana gelen yağışların yedi yılda bir görülmesi mümkün yağışlar” olarak raporlandığı vurgulandı. İlk incelemelerde olay yerindeki menfezin üzerine yapılan dolgunun yetersizliğinin anlaşıldığına yer verilen açıklamada, “Bu durum altyapı ve üstyapı çalışmalarında mühendisliğe ve bilimsel teknik gerekliliklere önem verilmediğini açık biçimde göstermektedir” denildi. Yol bekçilerin görevlerine ‘maliyet’ gerekçesiyle son verilmesinin hattın güncel durumun tespit edilmesine engel oluşturduğuna vurgulayabilen açıklamada şöyle denildi:

“Kazanın asıl nedeni ise bu ve benzeri kamu yararı ve güvenliğini ikinci planda gören politika ve uygulamalardır. Ülkemizde yıllardır izlenen demiryollarının özelleştirilmesi ve kamusal bir hizmet olan demiryolu taşımacılığının ticarileştirilmesi politikaları ile TCDD'nin kurumsal yapısı parçalanmıştır. Bu yaklaşım çerçevesinde personel azaltılmasına gidilmiş ve nitelikli personel kurumdan uzaklaştırılmıştır. Yine bu yaklaşım çerçevesinde kuruma yönelik yatırımlar azaltılmış, lokomotif bakım ve yol bakım atölyeleri de işlevsizleştirilerek küçültülmüştür. Bir kısmı da eleman yetersizliği bahane edilerek kapatılmıştır.”

Açıklamada “kazanın gerçek so-

rumluları demiryollarının bakımını yapmayan, bilimsel uyarılara kulak tıkayan, insan hayatı ile ilgili gerekli yatırımları yapmayan siyasi iradedir” denilerek, faciaların önlenmesi için TMMOB ve ilgili Odaların uyarılarına kulak verilmesi istendi.

“Siyasi Kadrolaşma”

Öte yandan Birleşik Taşımacılık Sendikası'nın yaptığı açıklamada ise yeterli şartları taşımayan ve mühendis ünvanı olmayan birinin TCDD 1. Bölge Demiryolu Bakım Servis Müdürlüğü'nü vekaleten yönettiğine dikkat çekilerek, görevlendirmenin TCDD'nin iç mevzuatına da aykırı olduğu vurgulandı. Personel eksikliğine dikkat çekilen açıklamada, “Demiryollarında yapılan serbestleşme, özelleştirme neticesinde Kurum 4'e ayrılmış; yapım, trafik emniyeti ve kontrol rafa kalkmış, 160 yıllık birikim ve kurallar yok sayılmış, taşlar yerinden oynatılmış ve bir daha da oturtulamamıştır” denildi. En ufak ihmalin bile kazaya neden olduğu vurgulanarak, liyakatsiz, siyasi atamalarla demir yolculuk yapılamayacağı belirtildi. Makinist, bakım şefliğinden iki görevlinin gözaltına alınmasının, sorumluluğun alt kademedeki çalışanlara yükleneceğinin göstergesi olduğunun ifade edildiği açıklamada, “Hükümetin, Bakanlığın ve TCDD bürokratlarının sorumluluğu emir kulu personeli gözaltına almakla gizlenemeyecek kadar açıktır” ifadelerine yer verildi.